

Raadsinformatiebrief Waterplanten Randmeren

Onderwerp: Waterplanten Randmeren, terugblik 2019 en vooruitblik 2020

Aanpak waterplanten

Gemeente Zeewolde werkt als 1 van de 16 randmeergemeenten samen in de gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren. Een deel van het jaarlijks budget van Gastvrije Randmeren gaat naar één van de hoofdtaken van de coöperatie: beheer van het recreatief vaar- en zwemwater door in het zomerseizoen waterplanten te maaien. Het maaibudget wordt zo effectief mogelijk ingezet. Door gemaaide delen aan te laten sluiten aan diepere gebieden worden op het Gooimeer, Eemmeer, Wolderwijd en Veluwemeer vaargebieden gerealiseerd waar min of meer waterplantvrij gevaren kan worden.

Pilot 2x maaien was extra inzet 2019

In 2019 is de maximale ruimte in de natuurbeschermingswetvergunning benut en is een pilot gedraaid waarbij een aantal locaties op het Gooimeer, Eemmeer en Wolderwijd 2x zijn gemaaid (de vergunde 1x maaien per seizoen plus 1 x extra vanwege warm voorseizoen). Doel van de pilot was om aangewezen vaargebieden van mei tot en met oktober continu bevaarbaar te houden en te kijken of de nagroei na de tweede keer maaien zo beperkt zou zijn dat er aansluitend gevaren kon worden in het naseizoen.

862 voetbalvelden waterplanten gemaaid

Vanaf 3 juni is er in 10 weken een oppervlakte van 575 hectare waterplanten gemaaid, waarvan 230 hectare 2x is gemaaid. Ervan uitgaande dat 1 ha vergelijkbaar is met 1,5 voetbalveld is er dus een oppervlakte gemaaid van 862,5 voetbalvelden. Gebruikers en omliggende havens bleven via een wekelijkse nieuwsbrief en via de website op de hoogte van de vorderingen.

De groei van de waterplanten ging gelijk op met het weer: in de warme periodes groeiden de planten het hardst. Het Wolderwijd en Veluwemeer waren na het maaien redelijk tot goed bevaarbaar. Op het Gooi- en Eemmeer was de groei van de planten explosief en was er sprake van snelle nagroei. Hierdoor groeiden bepaalde gebieden zelfs tijdens het 2x maaien opnieuw dicht en waren ze moeilijk begaanbaar. De pilot 2x maaien had dus niet het gewenste resultaat.

Van beheer naar inrichting

Op het Gooi- en Eemmeer blijkt maaien steeds minder soelaas te bieden door de ondiepte van het water (tussen 1.60 en 2.80 meter) in combinatie met de snelle (her)groei van de planten. Hierdoor is het vaargebied binnen enkele weken weer dichtgegroeid. Bovendien is in de afgelopen 3 jaar de dichtheid van het fonteinkruid toegenomen naar 75 tot 100% (tegen ca. 15-25% in 2015).

In het algemeen kan gezegd worden dat voor recreatief varen met sloepen, botters, jachtjes en motorschepen het maaien van waterplanten zou kunnen zorgen voor redelijk begaanbaar vaarwater, maar dat de betrouwbaarheid van het gemaaide gebied afneemt nu de dichtheid van de planten-groei zo exponentieel is toegenomen. Extra toegekend maaibudget van leden en Provincie Flevoland is waardevol en draagt bij, maar biedt slechts tijdelijk verlichting.

Het is duidelijk dat maaien alleen niet voldoende is en dat er vervolgstappen nodig zijn voor een structurele aanpak. Er is extra inspanning nodig in de vorm van onderzoek en pilots om uit te vinden wat er qua inrichting nodig is om het recreatieprobleem structureel aan te pakken.

Daarin staat de coöperatie niet alleen. De problematiek is onderwerp van een landelijke werkgroep 'Waterplanten Zuidelijk IJsselmeergebied' en speelt in de hele Zuidelijke regio. Op 6 december jl. tekenden Provincies, Rijk, 16 gemeenten verenigd in Gastvrije Randmeren, Almere, Hoorn en waterrecreatiepartners daartoe een samenwerkingsovereenkomst voor uitwerking van lange termijn oplossingen. De coöperatie heeft vanwege haar expertise op dit gebied een voorbeeldfunctie en voortrekkersrol.

Wat is de aanpak – behalve blijven maaien - in 2020?

Het is nu nodig om pilots te ontwikkelen en uit te voeren voor verdiepingen, beroering van de bodem of verwijdering van planten met wortel en al. Deze pilots zijn (zeer) beperkt van schaalgrootte. De leden van Gastvrije Randmeren hebben in de ledenvergadering van 15 november jl. budget beschikbaar gesteld om een watersysteemanalyse uit te kunnen voeren. Aan de hand daarvan kunnen in samenwerking met professionele partijen en de waterbeheerder pilots voor inrichting - zoals verdieping of bewerken van bodem of planten - worden vormgegeven, uitgevoerd en gemonitord. Daarnaast kan hieraan een verdiepingsplan en recreatieve vaargeul worden getoetst, mede met behulp van twee subsidies uit Flevoland en Noord-Holland van elk € 30.000.

Uiterste zorgvuldigheid voor de natuurwaarden staat daarbij centraal, de watersysteemanalyse komt voort uit de natuurwetgeving in het gebied. De kennis die in de voorgaande aanpak wordt opgedaan wordt gedeeld met de partners van de Landelijke Werkgroep Waterplanten Zuidelijk IJsselmeergebied en kan daardoor versnellend werken en een vliegwieltje creëren voor ontwikkeling van een structurele aanpak in nieuwe inrichting die goed is voor natuur en recreatie. Met gemeenten en provincies zal gezocht moeten worden naar een investeringsprogramma voor deze structurele aanpak.

Samenwerken aan kwaliteit

Meer weten over het belang van Gastvrije Randmeren voor uw gemeente?

Wethouder en voorzitter Gastvrije Randmeren Egge Jan de Jonge kan u er meer over vertellen.

Ook kunt u Rita Braam, directeur Gastvrije Randmeren, eens uitnodigen voor een presentatie.

Wilt u persoonlijk op de hoogte worden gehouden van de manier waarop uw gemeente met Gastvrije Randmeren bijdraagt aan recreatief beheer en kwaliteitsverbetering?

Meldt u zich dan aan voor onze nieuwsbrief via info@gastvrijerlandmeren.nl

Vanaf 2020 starten wij een projectpagina aanpak waterplanten op
www.gastvrijerlandmeren.nl

Bijlagen:

Samenwerkingsovereenkomst waterplanten in het zuidelijk IJsselmeergebied (SOK) inclusief stemverklaringen bestuur en leden Gastvrije Randmeren